

Galicia! Nai e señora,
sempre garimosa e forte;
preto e lexos; onte, ago-
(ra,
mañán... na vida e na
(morte!

R. CABANILLAS

A nosa terra

Ano XXX

★

BÓs AIRES, AGOSTO 1946

★

Núm. 450

PRINCIPIOS DO
GALEGUISMO
1 - Galicia, unidade cul-
tura.
2 - Galicia, pobo autónomo.
3 - Galicia, coa comunidade
cooperativa.
4 - Galicia, célula de uni-
versalidades.

Ficción e Realidade

Política anglosaxona

Norteamérica e Inglaterra, que se esforzan —según elas— en lograr que a democracia impere en todo o mundo, usan dúas medidas diferentes para realizar o seu propósito. Dun xeito tratan aos amigos e doutro aos enemigos; mellor dito, unha é a conduta que observan cos gobernos que lles obedecen incondicionalmente e outra a que adoptan con aqueles que non se lles doblegan.

Sucede que hai países que, despois de saír das garras dos alemáns, constituíron gobernos formados por todos ou case todos os partidos populares; pero non conseguiron o recoñecemento de entrambas democracias mentras non acataron as condicións que elas lles impuxeron.

Outros hai que, ao anunciar a convocatoria a eleccións, recibiron, como palmetazo de dómine, a ameaza de que non sería aceptado o resultado delas, se non se verificaban con toda crás de garantías, para que o povo poidera espresarse libremente a súa vontade.

Algún eisiste tamén que se atopa baixo a inmediata presión das baionetas inglesas, coa disculpa de que se quere evitar unha guerra civil. Hai, en fin, moitas variedades de intervencións, máis ou menos encubertas, máis ou menos xustas; pero todas encamiñadas, según as boas intencións, a conservar unha paz e a impedir que o feixismo volva de novo a ensanguentar a terra.

Parécenos moi ben todo o que se faga en beneficio da humanidade, desta probe humanidade, tan maltratada en todos os tempos e que sempre serve de bandeira para encubrir torpes apetitos e maniobras turbas. Pero, para que se teña fe nas verbas, é necesario que se proceda ho-

nestamente, limpamente, cunha medida igual para todos, coa xustiza por norma e o desintrés por lei.

Nós apraudimos o que se trata de impedir o establecemento de rexímenes totalitarios, antidemocráticos, en calquera parte do planeta en que vivimos, aínda que sexa o lugar máis apartado da civilización. Estamos conformes; mais, señores, ingleses e norteamericanos, é mester obrar con lealdade para que as xentes honradas crean en vostedes.

Si Polonia, Rumania, Bulgaria, etc., etc., merecen os desvelos e cuidados das grandes nacións democráticas para evitar que ditos países caian nas mans de minorías ousadas e formen un goberno que non sexa a fidel eispresión do povo, ¿por qué razón se consinte en Hespaña un réximen de forza, imposto pol-as armas nazifeixistas.

¿Acaso os hespaños somos de condición inferior aos povos máis atrasados, e non somos diños de disfrutar dos privilexios que ten o país máis humilde da terra? ¿Por qué esa desigualdade irritante, que nos enche de sonroxo e de amargura? ¿Non é o povo hespañol un povo asoballado pol-a barbarie máis espantosa e arrasado a sangue e fogo pol-os asesinos nacionais e internacionais, que destruíron unha República democrática, xurdida nunhas eleccións que foron a admiración do mundo enteiro?

¡Ah! A estos interrogantes contéstase con que non se pode intervir na política interna de ningún país, que hai que respectar a soberanía e a independencia das nacións... Toda a retórica hipócrita dos que queren ocultar malas intencións sai a reloir para xustificar unha ai-

CASTELAO EN PARÍS

Xa temos ao noso persoeiro na capital da Franza. Xa está no seu posto de loita, disposto a dar o mellor do seu espírito en prol da República e de Galiza.

Non sabemos o que nos reserva o porvir; non podemos adiviñar si a sorte nos será propicia ou si os maes continuarán cravándonos as súas garras; mais o que non duidamos en afirmar é que Castelao non haberá de defraudarnos as nosas esperanzas.

Con toda firmeza, anque tamén con toda lealdade, como compre a un home que ten a decencia por liña de conduta, Castelao sosterrá os seus ideais, que son os nosos; non se prestará a ningunha compoñenda nin a ningunha intriga; a súa sinxeleza será un exemplo para os que non saben andar máis que por camiños tortos.

Nél confiamos cegamente, porque temos a seguridade que non os enganará con verbas falsas. Poderá equivocarse —¿quén non erra neste mundo?—; pero endexamáis dos seus beizos sairá o que non esté no seu corazón.

O goberno republicán no esilio pódese gabar de ter no seu seo un home diño e o verdadeiro representante do povo galego.

titude claudicante e vergonzosa.

Non, non hai tales escrúpulos de intervención. Non é o respecto á soberanía nin á independencia o que contén a esos falsos democratas, que con verbas rimbombantes pedrican o que non poñen en práctica máis que cando lles convén aos seus non confesados intereses. Porque, se así non fora, ¿cómo se xustifica a intervención nuns países e noutros non?

¿Por qué se intervéen na política de Polonia, Rumania, Bulgaria, Grecia, Italia, e non se intervéen na do meirande asesino que aínda queda vivo no mundo?

O Dr. Negrín Apoia ao Goberno de Xiral

O deber de todo republicán

Desmintindo rumores que circulaban sobre a aitude do doutor Negrín, referente ao goberno que preside o doutor Xiral, o ilustre político socialista, según noticias chegadas de Franza, declarou que era mester apoiar "incondicionalmente" ao actual ministerio.

Tales declaracións foron feitas nun mitin que se celebrou en París e que foi orgaizado pol-os seitores esquerdistas do partido socialista obreiro hespañol.

Pero, ademais, o doutor Negrín, ao conversar cos representantes da prensa, repiteu o que había afirmado no seu discurso, para que non houbera lugar a dúbidas no relativo á súa maneira de pensar.

Esta é a postura lóxica e patriótica que todo republicán consente debe tomar. Hai un goberno que foi elixido con arreglo os preceptos constitucionales e, sobre de todo, con arreglo ao senso común, pois ese goberno debe ser recoñecido e acatado por todos os que teñen intrés en que a República impere de novo en Hespaña.

Obrar doutro xeito significa facerlle o xogo aos nosos enemigos e aos que nos enrostran de cotío a nosa desunión para xustificar unha aitude de pasividade, cando non de complicidade, fronte ao feixismo peninsuar.

Outro galo nos cantara se, dende o primeiro, houbéramos presentado un bloque compaio para derrocar ao falanxismo, demostrando así a nosa capacidade para gobernar e a nosa outura de pensamento. Deixámonos, en troques, levar de intre-

ses bastardos e de ambicións desmedidas, e dese modo recolle-mos o froito amargo que nos acibara a i-alma.

Quen, neste momento, non adopte a diña aitude do doutor Negrín, merese ser tratado como o máis peligroso enemigo da República. Poida ser que moitos que ocuparon outos cárgos na Hespaña republicana non teñan desexo de regresar á patria, e por elo fan todo o contrario do que aconsella a máis elemental prudencia; pero que deixen o vieiro para os que non se acobarden de presentarse diante do seu povo para responder das acusacións esperadas.

E moi lamentable ver que nada se fai pol-a parte das nacións democráticas para restablecer o lexítimo réximen que aneia a nosa terra; pero aínda é máis lamentable ver a desunión que domina aos seitores republicáns. ¿En nome de quen vamos a eisixir o apoio de todos os países democráticos, se nós mesmos escomenzamos a negar á autoridade do noso propio goberno?

Non, non-os fagamos ilusións nin lle botemos a culpa dos nosos maes aos alleos; somos nós e soamente nós os únicos responsables de todo. Si houbera unha verdadeira unión entre os elementos antifeixistas, tanto dentro como fora de Hespaña, a estas horas non eisistía o monstro que converteu a nosa patria nun montón de ruínas, moraes e materiais, que constitúen a vergonza dos que amamos a terra onde nacimos e que quixéramos que fora a máis fermosa, a máis fidalga e a máis grande do mundo.

A República Italiana

A República, "pra trocar os homes de servos en cidadáns, e doarles o coñecemento da súa misión propia, da súa propia forza, da súa propia dignidade".
G. MAZZINI.

Festexábamnos, hai pouco, o advenimento da República Italiana, e antre os presentes, cáseque todos itálicos, euxebrs, itálicos dos bós, acogulados do espírito inmorrente de Mazzini e Garibaldi, atopábase un galego dos "bós e xenerosos" e, como tal, amante da liberdade e da xustiza. Ise galego — Núñez Búa — ameado ós itáliáns no ideal común, falou por pedido de todos. E dixo barilmente verbas que sortían, acesas, sen retóricas, do seu nobre curazón, ditadas pol-a súa propia experiencia. Doaba a vos d'alarma: non deixarse engaiolar pol-os cantos de sireas dos republicáns do derradeiro intre, non esquecer os aldraxes — xa que o esquecemento non é virtude cando se trata do porvir dos povos —; non cair nos erros, que tan caro pagou a República Hespañola.

"A República, un Estado republicán, deberá ter un fondo contido social. De outro xeito non será unha re-

pública". Verdade verdadeira que os hespaños poideron valorar a través da defensa heroica da súa terra, da groxiosa e arrepiante defensa, réplica de todas as xestas máis admirables xungadas en mañífica unidade. A República Italiana, recién nacida, só triunfará cando callen na súa entrana os principios dos grandes itáliáns i-abranza un contido social.

Italia, non hai dúbida, aneia aferovadamente unha leal amizade con Hespaña, i-ó decir Hespaña falamos da representada pol-o seu lexítimo goberno no esilio. Italia, pra reconquistar o seu creto como povo, ten que limpar a forza d'auga de nidea conduta a sociedade que a enlaxou durante os longos e terribres anos de desgraza feixista, desgraza allea ó auténtico sentimento popular. O mesmo que Hespaña deberá borrar ista mouro década na que o xeneralísimo, en complicitade con tantos e insospeitados colaboradores estranos, a debrozou. Italia con Mussolini foi tan pouco Italia como Hespaña é Hespaña con Franco.

Con vos chorona — pranto d'eisportación — o xornalista Baicich esquirbe dende Roma pra "La Prensa" (20 de agosto) un artigo no que manifesta que os xornaes d'esquerda ita-

liáns mostran solidariedade cos movementos esquerdistas de todo o mundo encol do réxime franquista, o que, no seu parecer, é unha contra pra o acercamento e conómico antre Italia i-Hespaña. E sen decraralo, antre liñas, láiasse d'elo.

Na mesma crónica reproducense verbas do ministro socialista Nenni nas que manifesta que os socialistas no goberno non son ceibes pra estableceren relacións formales co goberno Xiral. E decir, que o goberno d'Italia é un goberno controlado, acercado.

¿Por qué, preguntámonos, Inglaterra non consente en que se faga en Italia unha política republicana e socialista? Si Inglaterra é laborista ¿por qué non deixa en liberdade a Italia pra que desenrole a súa política de renovazón social? E' mellor non falar de Inglaterra, da súa política de mercader retorto. De lonxe vese a man de Londres na restauración das relacións económicas antre as dúas peninsuas. Inglaterra é o principal animador pra que a Italia republicana e a Hespaña franquista estean en bos termos. O acercamento de Italia e de Franco non é querido pol-o povo italiano, admirador cordial do verdadeiro povo hespañol, cuia arela é a restaurazón

da República.

Por todas as bandas está rodeada de perigos a nova República mediterránea, e se non acada a vengela abafadora. E' mester que a República siga a liña que encetaron os guerrilleiros. Xustiza real sen formalidades de trámite burocrático.

O partido político maioritario — o Demócrata Cristián — ten menos votos que as esquerdas xuntas. E' unha mistura que, nos comenzos, xurdeu das hostes do Partido Popular de Don Sturzo e que xunge agora toda crás d'elementos: dereitistas de todo pelo, feixistas, arribistas, andan revoltos nas súas fías pra medraren á soma do clero. A idea que os abrangue é a do catolicismo, máis non son católicos d'ensenza e concenza. Trátase de un catolicismo que bolina cara o rumbo que lle da o Vaticano. Outra vegada ten prena-actualidade a frase de Cavour: "Un Estado dentro do Estado".

A dualidade, a falla de reititude na conduta dos tránsfugas representados pol-a maioría do goberno fíxon descuberta na derradeira elección, na que dou o trunfo á República. O volco cara a Monarquía claudicante foi manifestada nas urnas non embargantes pol-a República. Ista dualidade pode

dar axiña, se non se sabe cortar coa man firme, ca República na caba.

Si en Italia se persigue ós guerrilleiros que loitaron pol-a liberdade, se deixa nos seus postos ós embaixadores feixistas convertidos de súpeto en demócratas-cristiáns, si se teceen toda crás de acomodos internacionais o redor do problema itálián, axiña olláremos como ise povo cheio de mágoas cae no esecitismo e ben pode ser presa de un neofeixismo que xa está infiltrándose en moitos povos pol-os meios inconfesables que sabe empregar o feixismo internacional.

Aneciámos a fradernal amizade da República Italiana con Hespaña, pra ca Hespaña democrática e republicán. E dónos agora que un Sforza, representante oficial do goberno de Italia, veña a decir que Mussolini non era un criminal, senon un parvo. Dónos tanto como si un republicán hespañol dixese o mesmo de Franco. Decir semellante cousa acusa pouco asamento haberen votado na elección interna ou complicitade culpable. Si Sforza é, como coidamos, un home intelixente, as súas verbas teñen que ser insinuas e acogulan os espíritos dos bós itáliáns de desacougo e de dúbida.

A. LEGATTI

O Día de Galiza en México

Foi Celebrado Locidamente Pol-os Galeguistas

O 25 de Xulio derradeiro, consagrado pol-o povo galego coma súa máxima data cívica co nome de "Día de Galiza", foi dinamicamente celebrado en México pol-os patriotas galegos eisilados e antergos residentes con dous aitos de outa categoría organizados pola Sección México do Partido Galeguista: unha transmisión radial o mesmo "Día de Galiza en un banquete na noite do sábado 27 de Xulio.

A TRASMISION RADIAL

Foi feita dende os estudos da importante emisora "Radio Mil" pol-as súas dúas ondas: larga e curta, o que permitiu ser ben escoitada, non sementes en toda a nación mexicana, senon tamén en todos os países de Centro-América e as Antillas. A transmisión abarcou dende as 9 as 10 da noite, do xoves 25 de Xulio.

Foi iniciada con unhas verbas de salutazón ao povo mexicano eos galegos emigrados ditas polo Segretario Xeral da Sección México do Partido Galeguista, irmán Roxello Rodríguez de Bretaña, quen finou a súa alocución coa vibradora frase de: "Galegos, de pé diante o altar da Patria". De seguida foi interpretado o Hino Galego. Logo desenrolouse en un magnífico concerto de cantigas galegas entre as cales fóronse dicindo axeitadas arengas patrióticas galegas. Pechou a primeira parte do programa, o brillante recitador "Pancho de Rábade" coa interpretación d'un poema galego.

A segunda parte do programa consistiu n-unha disertación a cárrago do Presidente da Irmandade Galega de Bós Aires, aicidentalmente de paso pol-a capital mexicana. O irmán Prada,

pra axustarse as disposicións oficiais que rixen pras trasmisións de discursos ou conferencias pol-a radio, dixo en castelán, e coa discreción obrigada pra o aspecto político, o seguinte:

A los hermanos gallegos:

A los mexicanos amigos:

Por el claro puro aire mexicano, —claro y puro como el corazón de este México que nos acoge con calor y solidaridad fraternales—, por este aire que sabe tanto y tanto del amor de los hijos a la tierra patria, que tanto y tanto alentó a los nativos en sus gestas patrióticas y en sus heroicas y legendarias luchas por la libertad y la justicia... por aire tan propicio va a navegar hoy un poco del ingenuo lirismo de mi adorada Galicia en función de mensaje de fe y de esperanza, dirigido a los hermanos gallegos que por estas latitudes, saturados de "saudade" y sufrientes de "morriña", viven con el corazón y el alma en permanente entrega y fidelidad "a Terra garimosa", "aos eidos nativos", "a Patria fermosa" que en estas horas, —que debieran ya ser de jubilosas reparaciones—, aun vace sumida en desventura y transida de tristezas y dolores.

Hoy es el Día de Galicia. Es el día pleno de Galicia. Lo es, en el doble aspecto: en el religioso y en el civil. En el religioso, para venerar y exaltar la figura del Apostol Santiago, el auténtico: el Santiago cristiano, humilde peregrino que llegó a nuestras tierras y las recorrió a pie, en misión de paz, para sembrar ideales de amor, de justicia y de fraternidad; no el guerrero Santiago, falsificado, que fué inventado por mentes, felizmente no gallegas, presentándolo en grotesca actitud bélica, sobre brioso corcel blandiendo flamígera espada, para servir crueles políticas imperialistas; invención y falsificación que constituyen la mayor falta de respeto al dulce Jesús de Galicia y la más plena negación de su bella doctrina, del cristianismo, que su discípulo, Santiago el Mayor, fué a predicar a los pueblos ibéricos, porque es conveniente y justo que se proclame y se sepa, que Galicia nada tiene que ver con el Santiago ecuestre y guerrero, símbolo de la intolerancia que gusta de imponer la fe a sangre y fuego; Galicia, sus hijos creyentes, solo sabemos y solo queremos saber del Santiago peregrino, humilde y humano, que procuró encender la fe por los solos medios de la persuasión y del amor.

La leyenda y la verdad histórica, que se conjugan en las esencias del Día de Galicia, son de belleza extraordinaria. Ideales de paz, de amor, de fraternidad y de justicia; de defensa de los humildes contra los prepotentes, de dignificación de la persona humana, de redención de los esclavos, de libertad ciudadana, de prevalencia del espíritu libre sobre la fuerza bruta... tal la doctrina, revolucionaria y redentora, que un hombre civil, humilde y desamparado, que llegara del Oriente presentó sencillamente, sin boatos, sin engañosas y sugestionantes magnificencias, a las gentes gallegas, ¡Ah, si hoy el bueno de Santiago Apostol repitiese su faena evangelizadora por tierras ibéricas correría el grave peligro de ser encareado y fusilado como, rojo peligroso!

Santiago peregrinó por las tierras gallegas, caminó sus caminos, caminó sus angostas "corredoiras", caminó sus valles paradisíacos, caminó sus montañas y, al agarrar de los "piñeiros y carballos" o sobre los dolmenes sagrados o sobre peñas señeras, predicaba su bella doctrina. Y el pueblo gallego, de suyo espiritualista y de encendido lirismo, acogió con simpatía los hermosos decires, la doctrina de amor y de redención del apostol peregrino, decires y doctrina que, lejos de chocar, se ceñía dúctilmente

a la actónona pagania, dulce y humana, exenta de sacrificios crueles, heredada de los antepasados celtas; pagania serena y bella al aire libre, a base de al noble majestad del roble, de la serenidad de las peñas, de los cantarinos "regueiros", de las verdes praderías y de las perfumadas flores. Galicia se hace cristiana, pero infundiendo a su cristianismo el aroma y regocijo de su placentera pagania. La Virgen de la Franqueira, aliá por tierras de Mondariz, aún hoy comparte los severos rituales eclesiásticos con las danzas y los bueyes y las flores de la alegre pagania ancestral que perdura en lo más recóndito del espíritu del pueblo gallego.

La leyenda cobra emoción y colorido máximos. Santiago peregrino regresa a sus tierras de Oriente; va cautivo de los encantos de Galicia; va con la "morriña" clavada en su espíritu y anhelante de volver a gozar de los divinos paisajes gallegos. Pero su destino era otro. Allí, es degollado por la crueldad de un tirano, por la intolerancia de un dictador, que es de la misma especie, de igual mentalidad e idéntica contextura moral (mejor dicho: inmoral) de los tiranos y dictadores que nuestra generación padece y aún padece. Sus discípulos más amigos, reogen su cabeza y su cuerpo que depositan en una barca de piedra, la cual, guiada por reluciente estrella navega por el azul Mediterráneo, desemboca en el Atlántico y lo remonta hasta las proximidades del tenebroso Finisterre, para ir a rendir viaje en orilla de tierras gallegas de Paadrón que son dominios de la Reina Lupa. Y en carro de bueyes, que la Reina Lupa piadosamente proporciona, la cabeza y cuerpo de Santiago son llevados tierra adentro y sepultados en las entrañas del Libredón. Los discípulos amigos cumplieron los deseos del Apostol— maestro: lo dejaron descansando en la húmeda y dulce tierra gallega. Luego fué: el pertinaz brillar de estrellas sobre el Libredón, el encenderse luces en la maleza y el obispo que interpreta las señas misteriosas y que descubre el sepulcro con la cabeza y el cuerpo de Santiago; luego, la eclosión de Compostela, —"Campus Stela"—, la Galassia, camino de estrellas que guía a la humanidad creyente, desde todos los rincones de Europa y de Asia, en incesante peregrinación al corazón de Galicia; a Santiago de Compostela que se equipara, en categoría cristiana, a la propia Roma de los Papas.

Y a la par de la leyenda de la viajera barca de piedra, de estrellas y de luces, la historia registra episodios de semejantes curiosos. La doctrina cristiana, predicada por Santiago y la actónona pagania y espiritualidad de Galicia, cuajan en la grandiosa figura gallega de Prisciliano. Prisciliano, sacerdote virtuoso y de excepcional talento, ilustre obispo que llega a ocupar la sede de Avila, conjuga genialmente, lo divino y lo humano, en una religión tolerante suave, dulce amable y humanizada; en definitiva: de esencia epiritual gallega. Y sobreviene el choque con la intemperancia ingenua y la inhumana tolerancia de aquellos obispos y jerarcas eclesiásticos nacidos en meseta desértica, en tierras secas y bajo sol rabioso que calcina cuerpos y almas. La lucha de Prisciliano con la ortodoxia férrea e intranigente, dura, ceñuda y triste,—es angustiosa y dramática. Y no lo vale que lo defienda un obispo ilustre no peninsular, el santo que compartió su capa con un mendigo, San Martín de Francia. Prisciliano tuvo que dejar Galicia y aun España. Pero no le valió: más allá de tierras de Francia, en la histórica ciudad germana de Treveris lo alcanzó el odio y la intolerancia. Y allí fué decapitado. Sus discípulos — amigos, lograron rescatar y esconder su cabeza y su cuerpo. Y aun que sin pruebas fehacientes investigadores de la historia, — con más lógico fundamento que la leyenda del viaje de la barca de piedra apuntan la posibilidad de que los discípulos — amigos de Prisciliano llevarón ocultamente su cabeza y su cuerpo a darle sepultura en su tierra nativa: en tierra gallega. Y de ahí que, el gran Unamuno, planteó el interrogante de si Galicia, el 25 de Julio, veneraba los restos del Apostol Santiago o los del ilustre hereje Prisciliano. No tiene mayor importancia el buscar la verdad exacta. En uno u otro caso Galicia, nuestra Galicia auténtica y eterna, venera a quien supo amarla e interpretarla, venera a quien supo comprender y respetar su esencia epiritual, a quien le habló de dignificación del ser humano, de

tolerancia, de libertad y de sincera fraternidad; llámase Apostol Santiago o llámase Prisciliano.

Y en el aspecto civil, este es el día adoptado por el pueblo gallego, —espontáneamente, sin decretos gubernamentales, sin que sea fecha de heroica acción guerrera,— para venerar y exaltar a Galicia nuestra patria, célula de universalidad, a Galicia virtuosa, a Galicia ejemplar que solo aspira y aspira a cultivar su predio, a vivir en paz y en libertad, a procurar la felicidad de sus hijos por medio del trabajo intelectual y corporal, en dignidad de plena y activa ciudadanía, en igualdad y en fraternidad; y con el corazón y los brazos bien abiertos a los demás pueblos de las Españas y a la humanidad entera.

Y, además, el Día de Galicia es para el pueblo gallego, sin fanfarronearías, sin gestos bállicosos pero sí con decisión y con fé, día de rotunda afirmación de su personalidad nacional y de reclamación de sus legítimos derechos históricos. Y es día de recordación. Es día de mirar y examinar el pasado de Galicia para mejor administrar el presente y proyectarse con acierto hacia el porvenir. Es día de admirar, aliá en la lejanía de los siglos, a los patriotas gallegos que prefirieron quitarse la vida en la cima del Monte Medulio, acorralados por el invasor romano, antes de vivirla sin libertad; es día de enorgullecerse con las gestas de los "irmandiños", rebelándose contra la barbarie de los señores feudales del medioevo; rebeldes con las cuales, los labriegos gallegos, se adelantaron en siglos a las revoluciones inglesa y francesa; es día de meditar sobre la decapitación del Mariscal Pardo de Cela ordenada por los Reyes Católicos en castigo y venganza de su tenaz defensa de las libertades y derechos de Galicia; y es día de meditar en el trágico silencio de cuatro siglos que el despotismo centralista de la meseta castellana le impuso a Galicia al privarla de sus derechos nacionales, al ahogar su cultura que era de las más brillantes de Europa, al cegar sus riquezas económicas privándola de comerciar con el resto de Europa y con América, al prohibir el uso oficial de su lengua, del idioma gallego, que era de los más desarrollados y aptos de la península, al punto que el gran polígrafo castellano Menéndez y Pelayo, apoyándose en el Marques de Santillana, afirmó que en lengua gallega compusieron sus poesías líricas los más altos ingenios peninsulares porque aún el idioma castellano no era instrumento adecuado para ello; al privarla, incluso, de representación en las Cortes de España; por ella hablaban los Procuradores de Zamora; es día de mirar, con ojos bien abiertos y el corazón bien templado, la ruta de liberación que le trazaron al pueblo gallego los hombres de la revolución de 1846, quienes, en su famoso manifiesto, reivindicaban los derechos de la Nación Gallega, y los gloriosos precursores: Vicetto, Aguirre, Murguía, Pondal, Brañas, Curros Enríquez y la inmensa Róalía de Castro, y las magnas Asambleas nacionalistas de Lugo y de Santiago y el millón de ciudadanos gallegos que el 28 de Junio de 1936 plebiscitaron el Estatuto de la Autonomía Gallega; y, por último, los miles de héroes-mártires gallegos, de todos los credos y partidos políticos democráticos, con el gran patriota y católico Alejandro Bóveda a la cabeza cayeron fusilados o asesinados despiadadamente por el totalitarismo bárbaro militar-falangista.

Todo ello, representa para el pueblo gallego, este Día de Galicia. Pero también representa la fe y la esperanza de un pueblo que no quiere desaparecer, que quiere pervivir con sus auténticas esencias, las que le dieron

Dios y la Naturaleza, con su personalidad histórica, con su lengua y sus costumbres y con su magnífico lirismo que embellece y perfuma su existencia. Fé y esperanza, puestas hoy, —para remontar las horas cruciales que vivimos— en el hombre que, por sus virtudes, sus méritos, sus sacrificios su entrega absoluta a la galleguidad, constituye ya un símbolo de Galicia: Alfonso R. Castelao, en cuyas manos, la colectividad gallega de Buenos Aires, compuesta por 300 mil emigrados, acaba de poner una hermosa bandera gallega, bordada en oro y plata, para que, en un mañana próximo, la haga ondear jubilosamente en nuestra Galicia redimida.

Irmáns galegos; mexicanos amigos: a todos os envío el saludo simbólico de TERRA A NOSA.

A terceira e última parte do programa radial consistiu en interpretación de música e de cantos populares galegos e de recitados feitos por "Pancho de Rábade".

O BANQUETE

Foi servido n-un dos salóns do Hotel Majestic da capital mexicana. O recinto aparecía bellamente engalanado con bandeiras de México, da República Española e de Galiza. Os menús locían cintas de seda formando os coores da nosa bandeira galega. Ademais, sobor de cada plato, había unha cartulina coa letra e música do Hino Galego.

Presidiu a mesa o señor Embaixador da República Española en México, don Lois Nicolau D'Oliver, esgrevia figura do catalanismo. Acompañábano na cabeceira o señor Sub-segretario do Goberno Republicano e diputado vasco don Xulio Jauregui, o diputado catalán señor Zulueta, eo segretario xeral dos ga-

(Continúa na pág. 7)

Acumuladores

"Betí - Bat"

SON OS MELLORES

Rúa Corrientes, 474

ROSARIO

RESTAURANT E BAR

"ADUANA"

de E. Abelaira & Cía.

A CASA PREFERIDA POLA COLECTIVIDADE GALEGA

San Lorenzo esq. Maipú
ROSARIO

Sociedad Cafés

"LA VIRGINIA"

Vélez Sársfield, 1151

Rosario

Casa OTERO

Placas Rad'ográficas

Artículos de Calidad ELIOT
Para Farmacias y Hospitales

Agujas y Jeringas Hipodérmicas
Catgut, Guantes, etc Perfumería

GENERAL URQUIZA 624
U. T. 45, Loria 8273

Camisería de medura fina

PREZOS BÓS

BRIGO

Sáenz Peña 14 - Bós Aires

CASA DURAN

• SOMBREIROS

• CAMISAS

• BONETERIA

• PANTALOS

30 Gral. Bosch 30

U. T. 22 - 4405

AVELLANEDA (PIÑEIRO)

Valores Galegos de Hoxe

N-ista seición iremos dando a coñecer esquemáticamente a labouira dos homes que contribúen co seu esforzo a soerguer o espírito e a formar o melloramento intelectual e material da nosa terra.

Ramón Otero Pedrayo

Naceu en Ourense, na derradeira década do século XIX. A súa formación espiritual, as súas emocións intelectuais de adolescente están recollidas no libro autobiográfico, publicado en Bós Aires pol-a Editorial "Nova", "Adolescencia". Na súa i-alma abrochou a rara frol da cultura orensana: galanure poética, existencia centífica.

En Compostela estudou a carreira de abogado i-en Madrid a de Filosofía e Letras. Adicou a súa aitividade profesional ó ensino, conquerindo, moi novo, por oposición, unha cátedra de xeografía en Santander, cátedra que, dende 1925, desempeñou no Instituto de Ourense, deica 1936, que, por disposición do goberno franquista, foi separado da súa cátedra, pol-o delito de haber representado a Ourense, como deputado galeguista nas Cortes Constituintes da República. Actualmente vive cáseque arreo, adicado ó estudo, no seu pazo de Trasalba, auntamento de Amoeiro.

A xeografía, a historia, a novela, a biografía, a investigación literaria, ocupan seu acougo a súa labouira intelectual, concretada en artigos, ensaios, conferencias i-en máis de 30 libros publicados, a maioría en galego, entre iles os seguintes:

Xeografía: "Síntesis de Xeografía Galega", "Guía de Galicia", "Pelegrinaxes", "Paisajes y problemas geográficos de Galicia", "33 lecciones de geografía".

Historia: "Historia de la Cultura Gallega", "Lecciones elementales de historia", "Galicia do Sul no século XVIII".

Crítica Literaria: "Romantismo, saudade, sentimento da Terra", "Lembranza de Goethe".

Novela: "Os camiños da vida", trilogía formada por "Os seño-

res da terra", "A Maorazga" e "O estudante", "Arredor de si", "Pontelas, home libre", "A lagarada", "O mesón de hermos", "Contos do camiño e da rúa", "Devalar".

Biografía: "A romería de Xelmírez", "As palmas do convento" (Biografía de Rodríguez do Padrón), "Adolescencia".

Como se ve pol-a incompreta relación dos seus libros, Galicia é a constante e cáseque eiscruiva preocupación do seu pensamento. Dende fai anos traballa n-unha obra importantísima que xa debe ter rematada, "Estética del paisaje gallego".

A súa labouira profesional e literaria, deixoulle tempo pra contribuir con autoridade maxistral, durante varios anos, ó espallamento dos ideas galeguistas, en artigos de xornal, en mitins, en conferencias.

Católico militante, sendo deputado pol-o Partido Galeguista nas Cortes Constituintes da República, pronunciou, con motivo da discusión do artigo 36 da Constitución, un maxistral discurso expondo o seu criterio católico, partidario da separación da Eirexa e do Estado e da liberdade de culto pra todas as doutrinas relixiosas. Don Miguel Unamuno, deputado tamén, dirixíndose ás dereitas expresou así a súa opinión, ó rematar Otero a súa intervención:

"Esta, si, es la palabra de un verdadero católico".

Foi un dos directores do Seminario de Estudos Galegos, até que Franco fechou iste centro de investigación. E' académico de número da Academia Gallega.

As novas xeneracións galegas respetan a Otero Pedrayo como o que é: un verdadeiro mestre, un outísimo valor do pensamento galego.

O Sr. Rodolfo Prada regresou a Bós Aires

Despois dunha ausencia de case un ano, o noso moi querido amigo e presidente da Irmandade Galega desta capital, Sr. Rodolfo Prada, atópase de novo entre nós, disposto a seguir loitando pol-os sagros ideais da nosa Terra.

Na compañía da súa dona, visitou primeiramente o Portugal e a Galiza, cuxas principais cidades percorreu con verdadeira ledicia de namorado.

Pasou logo a Cuba, de onde parteu para México; e ao cabo dunha longa estada neste derradeiro país, dou a volta para a Arxentina, deténdose en Venezuela, o Perú e Chile.

Inútil é dicir cántas as impresións que Prada recoleu na súa variada tournée e que seguramente nos fará gostar cando se haxa repostado das fatigas do viaxe.

Fino ouservador, teremos nel un mensaxeiro sinxelo que nos enterará de moitas cousas, que non comprendemos ben, con respecto ao que pasa nos países que por él foron recorridos.

Celebramos o seu feliz arribo a estas terras con verdadeira efusión de irmáns.

O Dr. Serra Moret vai a París

O noso distinto amigo e conselleiro da Xeneralidade, doctor Serra Moret, abandonou a Arxentina o día 14 do mes da data, rumbo a Santiago de Chile.

Antes de chegar á capital de Franza, pensa visitar varias repúblicas hispanoamericanas e Nova York, dirixíndose logo directamente a París, a fin de ocupar o seu posto no goberno de Cataluña no eisilio.

Facemos votos pra que teña un feliz viaxe e un éisito halagüeño nas funcións que lle esperan e que, dada a súa capacidade, non duvidamos que desempeñará con todo acerto.

Un Aplauso e Urha Carta

Con verdadeira satisfacción publicamos a eloxiosa carta que, oportunamente, lle enviou a Directiva da Irmandade Galega, ao noso irmán Francisco Regueira, e que dí así:

Bós Aires, 26/6/46.

Señor Francisco Regueira. — PRESENTE. Distinto irmán:

Temos o honor de facer presente a vosté que na asamblea realizada o 14 do cte. mes, co fin de eleixir nova X. D., os asambleístas acordaron, por unanimidad, tributarlle un aprauso en agradecimento de canto lle debe a nosa Irmandade e toda a galegidade, ao seu traballo, a súa intelixencia i-ao seu grande amor a Terra; istos tres atributos que vosté posee en grado sumo e que non regatea en por ao servizo da nosa causa, deron como froitos os magníficos éisitos alcanzados pol-os aitos ca nosa Irmandade orgaizou, os cales, sen a súa cooperación, non houberan nunca conquerido as proporcións a que chegaron, tal como o que conmemorou o IXº aniversario do Plebiscito do Estatuto Galego en Montevideo, que estivo ao seu cárrago e cuio éisito aínda non foi igualado.

Pro, non é do caso enumerar eiquí, todo canto vosté ten feito como loitador infatigabel, ¡qué é moito!, o que nos outros desexamos é interpretar ante vosté o sentir da asamblea que, en un intre cheo d-emoción, eispresou, n-un longo e afervorado aprauso, toda a gratitude, todo o respecto e toda a admiración de que vosté é acreedor.

Con iste grato motivo, reciba vosté as nosas felicitacións, i-o noso afectísimo e cordial saúdo.

XOSE B. ABRAIRA
Segretario

DANIEL CALZADO
Presidente

Verba Maxistral

Baixo o tídoio xeral de "Verba Maxistral", aparecerá en todol-os números de A NOSA TERRA un artigo de algún dos mestres da galegidade, publicado fai anos n-iste ou n-outro xornal. Encetamos a seición con un artigo do mestre Otero Pedrayo.

O SER INMORREDOIRO DE GALIZA (1)

Que se non extrane ningún da aparente vulgaridade de istas prosas. As esenciais vidaes de un pobo non poden endexamais seren esquecidas. Non será valeiro meditar encol delas. Os intres atreboados, as influencias alleas, a mesma xenerosa paixón, poden embrullar os datos e as solucións dos problemas, amingoar coa millor intención os ideais. Trátase de un pobo. Lóitase pol-o futuro de unha cultura. Convén vivilos no tempo da historia íntima, e non apreixados nas horas do tempo superficial da política.

A nosa xeneración e máis a que ven a pós de nós atoparon unha Galiza en trances de morte. Soio os poetas tiñan seguido conscentes i-entusiastas a mesma lei que escuramente guiaba aos labregos na cotián creación da Terra. A cultura como o espírito, a patria como a alma fanse en cada intre. Na Galiza a estrofa e o arado facían a mesma sementeira de vida. E dista fonda e maina vida animada pol-o espírito do tempo roánico, de ledicia barroca, do ideal romántico, tiña de nacer unha política: o Galeguismo.

Todas as determinantes do Galeguismo existían no ser da Galiza; mais latentes, en potencia, apenas desenvoladas. Os elementos da orgaización social, económica e política vivían na historia galega, nados, mais

non desenvoltos, encubertos pol-os sistema da sociedade e do Estado unitario da Hespaña. Non morreron endexamais, non poden morrer. Procontados, desconecidos, postos ao marxe, alentan anguriosos e desespranzados na griseira tristura da historia moderna da nosa Terra. E como un potente carballo o que se lle quer dar a forma xeométrica de un buxo de xardín.

A célula social é a familia fortemente avencellada pol-o amor, o respeito a muller, o imperio da tradición petrucia — esenciais de forteza, prudencia i-espranza. As formas políticas, a parroquia e a comarca, dentro da unanimidade da terra galega.

A familia e a parroquia son vivir interior que conxuga a conciencia d-un pasado e a seguranza de un porvir. Dende os orixens históricos o mesmo tema pasa pol-as xeneracións. O abó pensa nos lonxanos netíños, o home actual sabe seguir a angueira d-o abó.

O contrario da familia e da parroquia é a moitedume, é a horda. Istas formas temporais, de suxección de un intre, as veces podentes e terribes, son enganosas e pasaxeiras porque viven para fora, do espírito emprestado, da circunstancia e da imitanza. O vento pode erguer a area do deserto e non pode trubar a tranquilidade da terra verde e labourada.

Por consecuencia, a forma económica non pode ser outra que a pequena propiedade, ceibe e familiar, o traballo comunal, a pequena industria. Nin o latifundio, nin a grande explotación industrial da terra pódense acompañar co ser galego. Tampouco a grande cidade pol-o que ten de acampamento de moitedume. Baixo a lus e riba dos asfaltos municipais faría tristeiro e desacougado papel a moitedume sin fogar do Gran Hotel ou da gigante fábrica.

Terra galega e mariñeira, pouco pastora — estamos no cerne da Europa — e apenas máis cidadán do que precisa para conxugar as enerxías da cultura. Galiza conta cos xermes d-a única orgaización e da economía que lle cumpren para ser ditosa.

Diante da política galeguista presentase unha triple labouira: coñecer a realidade galega, erguela, madurala até esborrallar toda outra realidade de mintreira e acompañada ao ritmo do mundo.

Galiza é iso, i-e. ademais, unha cultura. Outra obriga do galeguismo, cinguida as angueiras sin aladas.

Sober d-ela meditaremos no seguinte artigo. Tema delicado, levían, transcendente na historia eterna do espírito. Pois se non trata de calisquera cultura a moda, nin ziquera, ceais, do que a xente chama cultura e política da cultura.

(1) A NOSA TERRA, Nº. 390. — 15 - XI - 1935.

Bodas de Prata da Federación de Sociedades Gaegas

A Federación de Sociedades Galegas cumprirá o día 24 de Setembro próximo 25 anos de existencia. Con este gallo, as autoridades da mesma están preparando un programa de festexos que despertou gran eispeitativa no seo da nosa coledividade.

No meio dos aitos a se realizaren, figuran unha eisposición de arte galego, un ciclo de conferencias, concursos de música coral galega, unha audición radial, unha función de teatro e un gran banquete. Orgaizouse, ademais, un certamen literario, para o que xa se están recibindo traballos, e que se cerrará o día 12 de Outubro próximo.

A sociedade A. B. C. do Partido de Corcubion celebrou o seu 24º aniversario

FOI UN AITO SIMPATICO I-ATEL GADO DE EMOCION GALEGA

O día 24 do mes de Agosto, levouse a cabo no restaurant Marcone a cea coa que a Sociedade A B C Corcubión celebrou o seu 24º aniversario.

Foi ista conmemoración un acto social de grandes proporcións e de grande emoción patriótica. Houbo ambiente e tónica galegos. A Terra, as grandes figuras do noso rexurdimiento nacional, o intre presente, cheo de preocupacións i-arelas de liberdade, de autonomía e de democracia, foron notas que se viviron e que puxeron calor e cordialidade íntima o redor d-aquela mesa dos naturais de Corcubión, que representaba diñamente a Galiza emigrada.

A NOSA TERRA recolle esta manifestación de galegidade co agarimo que meresce o patriótico latexar dos curazóns ben nados, que pol-o mundo adiante van pregoando os inmorrentes atributos do noso país e da nosa cultura.

Sempre máis han ser loubados
[cada día.
En nós iles de cote vivirán.
Y eles falaránnos, sempre,
[sempre.
E os que fono i-os que señan
[decote os ouvirán.
W. B. JEATS.

Checoslovaquia e Hungría recoñecen o goberno de Xiral

Veleiquí outros dous países que entablan relacións co noso goberno republicán.

A nación que foi a primeira en ser asoballada pol-os nazis e a que loitou ás órdenes do fenecido eixo, ao romper coa Hespaña feixista, que agora tan grata parece a certas potencias democráticas, achégase ao verdadeiro povo hespañol, otorgándolle a súa amizade pol-o intermeio do único goberno que o representa.

Non é de estranar o paso dado por Checoslovaquia, vítima da barbarie xermana, culmiñada no arraso de Lídice; pero é curioso ver como permanecen nunha parquidade tocante países que deberan ser os primeiros en recoñecer o goberno de Xiral, mentras un dos ex aliados nazifeixistas, e non dos menos entusiastas, realiza o que non son capaces de realizar os que máis obriga tiñan de facelo.

Aitos en Homaxe a Alexandre Bóveda

(Ven da pág. 5)

lembranza, e de veneración ao noso mártir, e aos que él simboliza, fagamos votos firmes e afervorados porque pronto vexamos libre a nosa Patria, do nefando e criminal nazismo que a asovalla e denigra. Que así sexa!

O irmán Alonso foi muy apraudido.

Logo a Rondalla Cauvilla Prim fixo ouvir "Negra sombra", de Montes. Aito seguido a eximia recitadora Lita Suárez recitou "Mirando pro chan", de Curros Enríquez, cousa que fixo con muito arte e lle valeu un alongado aprauso do público.

Cauvilla Prim i-o seu magnífico conxunto executaron logo a "Alborada" de Velga.

Despóis fixo uso da verba o irmán Avelino Díaz, o cal comenzou decindo:

Donas é irmáns:

Cando se trata de aitos patrióticos, como este, no que se lembra a unha grande figura da nosa terra, desaparecida prematuramente da vida pola violencia asesina das xentes desafortunadas, hai tristura pol-a perda que se fa perda e por aquilo de que se nos sufriu, pol-as dores que causou aqueprivo, inxustamente, alevosamente.

Oxe estamos aquí pra lembrar ó mártir galego, Alexandre Bóveda, e renderlle o afervorado homaxe que merece a devota veneración que o seu nome seguirá marcando sempre de parte dos galegos "bós e xenerosos".

Alexandre Bóveda, no seu curto, pro fecundo vivir, era, pra Galiza e pr-ós galegos, algo máis que unha esperanza; era unha realidade en canto se refire á súa labouira patriótica, a súa inxenuidade, á súa actividade i-o seu desinterés e constante preocupación pol-o porvir da patria.

Foi un home que conserveu a súa maturidade no senso político, social, económico e cultural dende a xuventude; non agardou a ser vello pra se decatar do verdadeiro senso das cousas; non agardou a ser vello pra saber o que outros non saben aínda cando se atopan na avarianza repositada e reflexiva. M. sendo mozo, xa ademprou o que outros homes non adempren xamais, e xa sabia con certeza o que percibían Galiza i-o seu pobo pra teren unha vida dina.

Tiña unha grande visión que lle donaba categoría de home escolleito a excecional i-así tiña tamén conquistado unha xerarquía de guieiro que ningún lle podía disputar e que todos lealmente lle reconecían, dende as máis outas personalidades hastra as xentes do pobo que ollaban n-él ó home do presente e do mañán. Así foi como n-unhas ciecións memorabéis pra deputados, o pobo galego deu o triunfo a Bóveda e refugou ó feixista Calvo Sotelo. Ben é certo que, despóis, n-aquela cámara de deputados hespañola, donde había tan poucos republicanos leales, donde había tantos inimigos de Galiza e das Autonomías, n-aquela cámara en que se fabricaba de xabafes e donde, a maioría, somentes se acreditaban de tales pol-as pezuñas e non pasaban de simples bochos, n-aquela cámara — repito — fouselle a acta a Calvo Sotelo e rouselle a Bóveda contra a vontade do pobo galego, porque o mentado feixista tocoulles (e non facía falta

muchos pra eso) o lado fraque ós conservadores hespañoles, inimigos da liberdade e das autonomías, decíndolles que él (Calvo Sotelo) máis quería unha Hespaña comunista que unha Hespaña esmigallada, como se as autonomías esmigallasen a Hespaña. Craro está que tal argumento non era máis que unha trampa de dialéctica feixista, pro elo foi d-abondo pra que o medo i-as xenreiras dos centrais-tas, desposasen a Bóveda da súa limpa acta de deputado eleito pol-o pobo de Galiza.

E como a Bóveda, i-a súa decencia política repunaba facer o argumento contrario (que, de facelo, quizabes tería éxito, pol-o medo que os centrais-tas teñen ó cuco do comunismo) ficou sin o que, por direito, lle correspondía e deuse, coma decote, á loita entusiasta e varil, na nosa terra, coa mesma fe de sempre, coa mesma confianza no seu pobo, coa mesma lealtade de que sempre fixo gala.

Pro alin-aquela cámara de deputados, non se trataba somentes de roubarlle unha acta a un home; tratábase, tamén, e máis que nada, de lle restar á nosa terra aquela voz varil e moza no areópago dos santos centrais-tas; tratábase de lle restar forciás a Galiza e de enfortecer ó feixismo debilitando, ó mesmo tempo, as ansias do pobo galego en prol da súa Autonomía.

Despóis, fóronse socedendo as cousas como todos sabemos; en Galiza extendíase cada vez máis a vontade autonomista. En toda a península era, cada vez máis, treiciada a República pol-os falsos republicanos, atacada pol-os feixistas e por toda a morrala sancristanesca que fala de Dios e ten ó demo no corazón, que se finxe cristiana e non ten de tal máis que o nome.

E chegou o intre do drama; do drama en que foi vítima o pobo hespañol en xeral i-o galego, máis, quizabes, que ningún outro da península, do drama no que muitos foron vítimas e, cabezaleiro d-eles (pra desgracia nosa) un galego, galego por accidente, e d-esto convén deixar constancia sempre, pois non abunda que un home sexa nado en Galiza pra que se lle poida chamar galego.

I-en Galiza morreron a milleiros os mellores homes, entr-eles Bóveda, o máis calificado, o máis competente, o máis fondamente namorado da súa terra i-o que meiran des arelas e vontade tiña pra loitar hastra conquistar a liberdade político-administrativa á que Galiza tiña, e ten, direito.

Ben se pode decir que Bóveda foi un mártir, ben se pode afirmar que foi un héroe, ben se pode loubar o seu patriotismo e poñelo como un eixemplo pra os homes do futuro. Eu direi, parafraseando unhas rexas verbas de Blanco Amor, que Bóveda se deu ós dentes dos lobos pra que todos nosoutros non tivéssemos que darnos ás pezuñas dos porcos. El, co seu sacrificio xeneroso, pasou á inmortalidade conquistando o direito á nosa veneración.

O feixismo hespañol, ó matar a Bóveda, non teimaba somentes tronzar aquela vida; teimaba, tamén, matar as ansias de liberdade do noso pobo, teimaba malferirnos a todos os galegos matando a vida do noso máis nobre e varil guieiro.

Por elo, porque era guieiro i-era querido e respetado por todos como mestre e dirixente do noso movemento libertador, por todo eso, foi que, ó erguerse a marea de podremia feixista en Hespaña, contra a República, contra a Autonomía e contra a liberdade, as hordas falanxistas o asesinaron, saciando coa morte d-él, os instintos primarios que son a característica máis acusada do feixismo.

Ló matal-o alevosamente, convertíron-o en mártir i-en símbolo inmorteiro da Galiza, de Galiza que xa non-o esquecerá nunca e que fará (xa o fixo) do seu nome unha bandeira de liberdade, de esperanza, de rebeldía e de acción.

Porque, no peito de cada galego, Alexandre Bóveda ten un santuario;

porque cada galego ha de ter presente sempre o seu eixemplo o seguilo; porque non está lonxano o día en que Bóveda teña unha estatua en todas as prazas das cidades i-as vilas galegas, estatua que ten de ser o altar ó que iremos todos os galegos a decir a nosa oración cívica, patriótica, laica e panteista en homaxe á terra nai i-os seus mártires.

A barbarie falanxista deun-os un símbolo; xa tiñamos outros cuílos feitos nos inspiraban; os hérois do Medulio, os Irmadiños, Pardo de Cela, María Pita, os de Carral, os de Guillearey, os de Sobredo... i- agora temos a Bóveda.

E, se non fora pol-a tristura que causou a súa perda pol-a orfandade i-a viudez que deixou, pol-o que significa a súa falla n-estes intres de organización, de revalorización, de entusiasmo cívico e de loita pol-a liberdade, se non fora por eso todo, sería cousa de lles agradecer (perdoade esto que semella unha herexía) ós feixistas o que fixeron, porque nos deron un símbolo ergueito ós altares da gloria e do martirio, santificado pol-o sacrificio xeneroso i-alumado por unha luz que ten de guiar ós galegos pol-o camiño ascendente da liberación, camiño que nos sinalou Alexandre Bóveda co seu eixemplo, camiño que habemos de seguir hastra facer que Galiza seia un pobo ceibe no conxunto dos pobos da Iberia, i-hastra facer caer esa cousa noxenta i-antinatural que é o centralismo político hespañol, encarnado na Hespaña oficial, negra, reacionaria, inorante e despótica, que vive co reló atrasado, falando de grandezas pasadas, sin ver a súa miseria actual e sin querer decatarse do que pode ser a súa grandeza futura n-un concerto de pobos xunguidos pol-a hermandade i-a benquerencia. Porque, esa Hespaña oficial, é cega e xorda á realidade, porque non está a tono co verdadeiro e dino pobo hespañol, que é unha suma de pobos varíes que teñen condicións pra se construír un porvir mellor e pra facer, todos xuntos, unha Hespaña grande e dina do respeito que nunca soupo conquistar a Monarquía, nin saberá conquistar nunca o réximen de noxenta ditadura que oxe señores alí.

Bóveda era un home que amaba a Galiza por enriba de todas as cousas, hastra por enriba da súa propia vida, como demostrou, pro tamén quería a Hespaña, nón a esa Hespaña ignara de cregos trabucaires, de nobres sin nobreza e de milites sin honra, senón a outra, a que él soñara e pol-a que traballaba sin descanso, ó traballar por Galiza. Quizabes (e sin quizabes) posto na disxuntiva, aceptase o separatismo e fose separatista, pro, confiando na comprensión e no entendemento dos pobos, él era galeguista de alma e corazón, de sentimento e d-aución, de verba e de feito. Non tiña odios nin xenreiras e somentes se movía por outos ideais de liberdade e de xusticia, ideais nos que se matrizou o seu galeguismo e nos que se inspirou o evanxelio da súa vida e se fixo apostolado.

A obra de Bóveda, sendo galeguista, por e pra Galiza, era, tamén, por refrezo, obra hespañola; craro está que non era hespañoleira ó xeito dos poetas de xogos frorais, nin dos literatos cursis e, menos aínda, o era ó xeito dos panexiristas oficiais ou dos embaixadores e diplomáticos cheos de suposta fraternidade.

A obra de Alexandre Bóveda, dende o punto de vista hespañol, tampouco era esa cousa das xentes necrófilas da Hespaña que sempre están fozando nos esterqueiros en que xacen as momias de reis e presuntos santos; non era unha obra feita ollando pro pasado, senón de cara ó porvir, e se él, d-elas, botaba unha ollada ás cousas dos tempos idos, era pra tomar os eixemplos dinos de seren tomados, mais non pra incensar cada-vres que xa cheiran hastra nas páxinas da historia hespañola.

O seu galeguismo enteirizo confundíase co hespañolismo de nobre cuño, alí donde él ollaba comprensión e boa disposición de parte dos hespañoles pra lle reconecer a Galiza os seus dereitos. Pro donde non atopaba esa comprensión i-a erara idea de convivencia e respeito pra Galiza, Bóveda recollíase, repregábase sobor si mesmo, ceñíase ó seu galeguismo sano e nobre e non dialogaba cos inimigos da súa patria ós que somentes tiña en conta pra combatilos.

No bienio negro da República foi perseguido pol-os hespañoleiros, pol-os cans de Xil Robles e de Lerroux, pro a súa capacidade, a súa competencia e, sobor todo, o seu patriotismo i-o seu sentimento, triunfaron por enriba de todas as persecucións e de todas as xenreiras que lle tiñan os inimigos de Galiza, da República, da Autonomía e da liberdade.

Fai pouco tempo aínda que outro gran galego, Castelao, falando de Bóveda, nos decía que éste, de non haber sido vítima da canalla feixista, tiña de ser oxe a meirande figura da nosa terra, querido e respetado por todos, porque era un home eixecucional con méritos d-abondos pra que hastra os máis encumados lle rendesen acatamento. Así era aquel gran galego que viviu sempre en santa comunión coa patria, que viviu pra ela e, por ela, deu a súa vida con heroica decisión, sin tremar diante dos seus verdugos, ollándolos con desprecio e manifestando a súa fe increbante nos outos destinos da Galiza, da súa Galiza de quen era guieiro e da que se converteu, en virtude do seu heroico sacrificio, en símbolo inmorteiro.

Irmáns galegos! Oxe que rendemos este sinxelo i-afervorado homaxe á lembranza de Alexandre Bóveda, mártir e símbolo augusto da Galiza d-e oxe e do mañán, fagamos unha promesa. Fagamos a promesa de facernos dinos d-él, de seguir o seu eixemplo e levar adiante o ideal de redención galega, de predicar o evanxelio da terra nai e procurar a súa redención. Fagamos a promesa de sermos sempre bos cidadanos de Galiza, pois, así seremos bos cidadanos de Hespaña e do mundo...

E, sendo bos galegos, traballando pra Galiza, quizabes faremos o mellor homaxe á lembranza de Alexandre Bóveda cando o espírito estará sempre con nós pra guiarnos e darnos sempre a súa sagra inspiración". As verbas do irmán Díaz foron oclidas con alongados aprausos.

Como número derradeiro, voltou a aitar a Rondalla Cauvilla Prim que tocou "Que ten o mozo", de Piñeiro. E compre agora decir que este conxunto do mestre Cauvilla tivo unha situación magnífica tanto nos Hinos como nas outras partituras que fixo ouvir. O público tributoulle o seu aprauso rexo en todas as ocasións.

O remate, i-a pedido dos presentes, Lita Suárez recitou "¡Adiós ríos, adiós fontes!" con moito sentimento, con fino arte e fonda emoción galega o cal lle valeu as felicitacións i-os aprausos ben merecidos de que foi ouxeto.

Contou este aito coa presenza de moitas persoalidades da coletividade, representacións das entidades irmáns e foi un homaxe afervorado á lembranza d-aquel esgrevio irmán, Alexandre Bóveda, que deu a súa vida xenerosamente pol-a liberdade de Galiza, fai agora dez anos, caíndo vítima da bestialidade feixista, pra ser dende aquela un mártir e símbolo da nosa Patria.

Anunciou os números do programa o señor Roberto L. Taboada.

Na Audición "Recordando a Galicia"

O domingo 18 de Agosto, n-esta Audición que dirixe a esquisita artista arxentina Maruxa Boga con fondo espírito galego, lembrouse á esgrevia figura de Alexandre Bóveda i-en-tr-outas cousas, a directora dixó, como editorial, as sentidas e patrióticas verbas que pasamos a reproducir. Dixó Maruxa Boga:

"Onte cumpríronse xustamente dez anos que pasou á posteridade unha das figuras máis puras da Galicia moderna: Alexandre Bóveda".

"Caíeu como caíen as frores que se tronzan i-esparixen a súa roxa corola, folla a folla, como se foran bágoas de angustia e desesperación. Caíeu como caíen os que teñen un apostolado que cumprir i-unha razón honesta que defender. Caíeu como caíen os homes de ben, defendendo o ideal da súa Galicia á que tanto quixo, á que tanto amou i-a que ofrendou primeiro, súa cultura i-a pureza dos seus sentimentos e logo, a súa preciosa vida. Alexandre Bóveda tiña perfíles de visionario".

"Foi unha d-esas persoalidades fortes, cargadas e tinxidas d-heroísmo que apareceron na Galicia ó traveso dos séculos e que son xustamente as que mantiveron increbante no povo galego as ansias de liberdade e de vida. A esa crás d-homes se debe, no curso dos tempos, que non haxa desaparecido a lingua galega, nin o espírito galego, nin a cultura galega. A esa crás d-homes pertence por inteiro o dominio da historia... pra eles foi creado o recordo, o recoñecemento i-a admiración da raza".

"Fai dez anos que Alexandre Bóveda pasou á posteridade, pro, as súas ensinanzas, o seu eixemplo, os seus ideais, as súas esperanzas i-a súa visión do porvir do seu povo, han de ficar grabadas con letras d-ouro nas páxinas da historia e feitas lume sagro no corazón de cada galego agradecido ó seu xesto i-o seu sacrificio".

Estas foron as verbas de Maruxa Boga, de unha gran artista arxentina que decote está atenta ó latexar dos corazóns galegos i-as inquedanzas da patria dos seus pais, igual que todos os artistas e colaboradores d-aquela magnífica audición que, como dí o seu nome, ten por eisclusivo fin lembrar a Galicia.

Veleiqui, pois, os aitos que, esta-ano, se fixeron en homaxe a Alexandre Bóveda, a parte dos que reaizaron outras entidades que, d-un ou d-outro xeito, tributaron unha lembranza ó noso mártir.

Ben haxan os que sinten o santo ideal da patria e lle rinden veneración nas figuras preclaras dos seus hérois, dos seus nobres fillos que souperon dar por ela todo, hastra a vida!

Que a lembranza d-eles perdure sempre na nosa memoria i-os seus feitos seian, pra todos os galegos i-en todas as edades, roteiro e faro.

Ten unha nova estrela o noso ceo e ten uns novos santos noso altar.

R. CABANILLAS.

MERCERIA

"La Maravilla"

de Laureano Fernández

A CASA MELLOR SURTIDA EN ARTIGOS PARA A MODA

Rúa Rioja, 1111 ROSARIO

O Día de Galiza en México

(Ven da páxina 2)

leguistas don Roxelio Rodríguez de Bretaña. Tamén ocupaban postos de nota delegados do Partido Nazionalista Vasco e da Comunitat Catalana que levaron o aito a prena solidaridade de vascos e cataláns cos galegos. Tamén contaron os galeguistas coa pra nós tan apreciada simpatía e solidaridade de outros núcleos políticos galegos, taes coma as das Seicións Galegas de Unión Republicana, Partido Comunista, Unión Xeral de Traballadores, C. N. T., etc., eispresadas polas delegacións que asistiron o banquete. Antre a concurrencia vimos o distinto médico lucense doutor Marquez, o escritor e gran director de cine señor Carlos Velo; o profesor Lois Soto Fernández, o representante dos galeguistas de Bós Aires señor Rodolfo Prada, o poeta ourensán Florencio Delgado Gurriarán, o arquitecto coruñés Xosé Caridad Pita, o gran violinista galego señor Do Pico, o segredario de organización dos galeguistas de México señor Elixio Rodríguez, o tesoureiro señor Valin, Carlos Tomé, Vicenta Caridad Pita, Fernando González López, Xosé Casas, X. Raño, etc.

Denantes de servirse a cea, os concorrentes, postos de pé, escurraron e corearon o Hino Galego. Durante a comida desenvóluse un amplo programa de música e cantos galegos. Aos postres, o segredario de organización da Seición México do Partido Galeguista, irmán Elixio Rodríguez, deu lectura as moitas adhesións recibidas, antre as que figuraban as dos Ministros do Goberno Republicano residentes en México, señor Miguel Santoló e Alvaro de Albornoz, de varias entidades galegas de Cuba, Estados Unidos, etc., e derradeiramente leu un emotivo cablegrama do xefe galeguista e ministro do Goberno Republicano irmán Alfonso R. Castelao.

Seguidamente, o Segredario Xeral dos galeguistas, irmán Roxelio Rodríguez de Bretaña, pronunciou o elocuente discurso que recolleemos a continuación:

"Excmos. señores y señoras: En este acto gallego — genuinamente gallego por su finalidad: conmemorar el "Día de Galicia" —, pronunciarémos unas palabras en castellano por considerar que el honor más

alto que podemos tributar a un amigo es hablarle en su lengua materna. Y así como sentimos una gran satisfacción en dirigírnosle en castellano a los entrañables amigos de lengua materna castellana presentes en esta convivialidad, lamentamos profundamente no poder hacer en catalán y en vasco, y ello no por falta de deseos, sino por imposibilidad material, ya que no sabemos expresarnos en las lenguas de Cataluña y Euzkadi.

Breves, muy breves, serán las palabras que pronunciaré: las indispensables para saludar cordialmente a los dignos representantes del Gobierno de la República al señor Subsecretario don Julio de Jauregui, administrador y buen amigo, vasco y republicano por los cuatro costados; al señor embajador don Luis Nicolau D'Oliver, en quien vemos no sólo al representante de la República ante el Gobierno de esta hospitalitaria tierra mexicana en la que han nacido los hijos de no pocos de nosotros y en la que hemos ido dejando girones de nuestro ser al recoger ella en su seno a tantos y tantos deudos y amigos desaparecidos para siempre, sino también a una figura señera del pueblo hermano de Cataluña; a los vascos y catalanes que han querido honrarnos con su presencia, amigos y compañeros de ideales y de tareas comunes, y a los hermanos gallegos, antiguos y nuevos residentes, forjadores de la Galicia del futuro, integrantes todos de la Galicia peregrina, de esa Galicia que, por desgracia para ella y para nosotros, conoce todos los caminos del mundo, de la Galicia peregrina de ayer y de hoy, de la Galicia avara de sus hijos que todos soñamos para el futuro.

Señor Sub secretario y señor Embajador: La presencia de una representación del poder central en este acto de fraternidad gallega nos llena de justo orgullo y de íntima satisfacción. Y nos llena de orgullo y satisfacción porque es anuncio jubiloso de un porvenir de comprensión y de una nueva y ambiciosa política peninsular, a la vez que viene a corroborar que las esperanzas que habíamos puesto en aquel patriótico acto de concordia republicana celebrado el día 8 de agosto de 1945 y que hizo posible la reinstalación de los órganos constitucionales de la República en el exilio, no fueron infundadas.

En la reconquista de la República, alta misión que se ha asignado al Gobierno, este Gobierno que ha reconocido la responsabilidad de nuestra Tierra consagrando la manifestación de voluntad de nuestro pueblo verificada en 28 de junio de 1936 y que confiamos sea sancionada constitucionalmente por el Poder Legislativo en momento oportuno, manifestación de voluntad refrendada por el plebiscito de nuestros innumerables mártires, que supieron realizar el sacrificio máximo: donar su vida por Galicia y por la República, reclamamos un puesto de primera línea, un puesto de vanguardia.

Amigos y compañeros vascos y catalanes: Amando nuestra Tierra, hemos aprendido a amar a vuestros pueblos. Y es tan grande el amor que tenemos por nuestras patrias y por las patrias de los hombres de otras latitudes, que nuestras ilusiones vuelan por encima de las fronteras y son tan ambiciosas que no caben dentro de los límites del actual Estado español. Soñamos con un futuro próximo en que todas las tierras de la Península, con su voz propia con su auténtica voz, entonen orgullosamente, dentro del concierto de los pueblos libres, la gran sinfonía ibérica. Y sabemos bien que Galicia, puente de unión entre los dos actuales Estados peninsulares, tiene una alta misión histórica de concordia que realizar, como ya lo había profetizado nuestro gran bardo Pondal:

"A luz virá para a cada Iberia dos fillos de Breogán".
Dejadme ahora que pronuncie unas

palabras en la lengua que mejor sabe expresar mis emociones, en mi lengua materna gallega, lengua noble y próspera, no solamente por haber sido el vehículo de expresión de uno de los más bellos monumentos de la humanidad, el cancionero gallego por tugues, y del único rey sabio que hubo en las Españas, sino como sentido homenaje a los que trabajan y sufren en mi tierra gallega, a los que, según frases de Castelao, sufren destierro en la propia patria y cuentan los días por noches.

Irmáns galegos: Conmemoramos hoxe a diada civil da nosa Terra, festa galega acugulada de máis fonda universalidade, lembrando aqueles tempos en que Galiza pedía preciosa da civilización occidental, bilaba con luz propia ceibe de tutelas alleas impostas, cando éramos donos dos destinos e vencello que xunguía ás Españas co resto da Europa polo camiño das peregrinaxes, que as forzas cósmicas sinalaran dende os inicios co ronsel de estrelas da Vía Láctea, cando Galiza, sen deixar de ser Galiza e pola mera razón de sela, adquireu unha sona universal. Lembremos tamén o caso do noso espiendor, imposto por circunstancias alleas á nosa vontade, cando a nota galega desaparece do concerto dos pobos, sen beneficio pra ningún, cando a nosa lingua proscrita tivo que apegarse ao chán nativo cal for homidíña dos nosos campos a as máis outas manifestacións culturais da Terra tiveron que adoptar as formas espontáneas do folclórico, pra que o pulo íntimo e recóndito da raza, adormecido, fíxese irrupción con todo o seu vigor e lozanía ao intruxo do Romanticismo e ao conxuro dos Precursores. Lembremos doiridos a renascencia dos derradeiros tempos e a vontade de ser do noso pobo i en colesenos o corazón i enchénenos os ollos de bágoas cando maxinamos, nunha sucesión dantesca de imaxes, o martiroloxio da nosa Terra, desencadeado pola mouro besta do feixismo, sedenta de sangue e luxando co seu corpo repugnante as estradas e coredeiras da Patria.

Máis a nosa carne, a santa carne propia da retribución que se merecen os caíns, non nos impide ollala Galiza dos nosos sonos, a Galiza que arelamos pra os nosos fillos, belida, farturenta, ditosa, ona dos seus destinos cantando o himno da liberdade e da fraternidade dos homes e dos pobos... pois temos azos dábondo pra abranguelo mundo nunha aperta garimosa, xa que coidamos, recurrido a palabras do programa do noso Partido, do Partido Galeguista que "o recoñecimento da personalidade de Galiza e as arelas de anover a súa autóctona cultura, a defensa da autodeterminación política do noso pobo, a laboura pola potencialización da súa economía, serían angueiras estériles i egoístas se non estivesen inspiradas polo degoiro de armonizar na cultura universal o reurdimento da nosa cultura, de integrar na comunidade dos pobos a liberdade do noso pobo, de coordinar coa solidariedade da economía mundial o melloramento da nosa economía; en suma, de que Galiza "eisis-tindo, vivindo a súa vida", se capite pra ser un novo órgano de humanidade. Os galeguistas pretendemos,

pois, que Galiza encha o imperativo que representa a súa vinculación a unha superior unidade humana, que intente asegurar, guindando coas fronteiras, a paz dos pobos e o benestar dos homes".

Nista outa e nobre misión, amigos e irmáns, todos os galegos de boa vontade teñen un posto que ocupar.

¡Qué a vida exemprar dos nosos mártires e a súa solidaridade no sacrificio, nos alumeen o camiño que temos de percorrer!

¡Terra a Nosa!
¡Viva a República!
¡Viva Galiza!

Acalados os aprausos que a concurrencia tributou o irmán Rodríguez de Bretaña, ergueuse a falar o señor Embaixador da República Española don Lois Nicolau D'Oliver; os comensaes, postos de pé, tribútanlle unha quente ovación, que refrexaba o afeuto, admirazón e prestixio de que goza isa outa figura do catalanismo. Visiblemente emo-

zonado, o señor Embaixador dixo afervoadas verbas de salutazón a Galiza e aos seus fillos fideles que no eisilio a recordan, a enaltecen e labouuran rexamente pol-as súas libertades. Añalou coma a República, fidel ao Pacto de San Sebastián, abriu cauces as lexítimas aspiracións e eraros dereitos dos diferentes povos da Hespaña i eispresou a esperanza de que, o ser restaurada no territorio hespañol, ises cauces terán de ampliarse e que, Galiza, terá de gozar das mesmas prerrogativas que teñan Euzkadi e Cataluña. Nova ovación lle foi tributada ao señor Embaixador D'Oliver cando finou o seu enxundioso i elocuente discurso.

Dende ista ribeira do Río da Plata, folgámonos de lle enviar afervoadas felicitacións aos irmáns galeguistas de México polo éisito que tiveron na celebración do noso día patrio.

Os Lobos da Xente

De novo os lobos da xente andan ceibes pola Terra: searas do chan brañego, verdes agros das ribeiras; a beiramar de feitizo. Galiza, Galiza inteira, da pata da besta inmunda sintes, no chan, a mancela. ¡Coitados vellos petrucos! ¡Coitadas naiñas vellas! ¡Coitados orfos cativos! ¡Coitadas mozas sinxelas! ¡Coitado pobo galego! ¡Coitada xente da aldeia! ¡Ouh, coitada nai Galiza! ¡Ouh, coitada Terra Celta! ¡Anda a xorral-o teu sangue e tes a carne maitreita e o corazón tes ferido polo dentamio das feras! ¡Mía fada a que che botaron que se murchou túa colleita e a morte fai, nos teus fillos, seitura de xente esgrevia! O abreinte de liberdade afogou na soma mesta; e non cantan os malvices nas, outroras, ricas leiras;

e os alalás xa calaron nas, outrora gorxas ledas; e os aturuxos non ruben polas enfestas ladeiras; e só debulla a curuxa súa ladaña con teima; e soio o sapo asubia agachado na lameira; e só o moncho anda a levar conta de dores e penas.

De novo os lobos da xente andan ceibes pola Terra, pero agora son máis feros, teñen a entrana máis preta e máis eubiza de sangue que os lobos da anterga lenda. Vein a centos, en falanxes, coma cobarde morea, mártires das nobres causas, xentes de conciencia ergueita caien, de corte feridos, polas bocas sanguinientas. De novo os lobos da xente corren ceibes pola Terra... ¡froración de sangue nobre e o ronsel da súa enxeira!

NADEM

O seu TRAXE

O seu SOMBREIRO

A sua CAMISA

A sua ROUPA INTERIOR

MERQUEOS EN:

CELTA

FEDERICO LACROZE 4086
UNHA CASA
ENTEIRAMENTE GALEGA

Fábrica de Sobres

Fotográficos y Radiográficos para el Comercio y la Industria

Pedro F. Darrigol

M. DE OCA 202 - 3° F.
U. T. 23 - 9081

NARCISO VIDAL (h)

AGENTE OFICIAL KODAK

- Películas
- Radiográficas
- Accesorios
- Rayos X

PASTEUR 768 Bs. AIRES
U. T. 47 - 4718

Bar
"QUITA PENAS"

— de —
VAZQUEZ y VAZQUEZ

Reservado para familias
Servicio esmerado y económico

Gral. URQUIZA 602
Frente al Hosp. Ramos Mejía

Francisco Blanco

CIGARRERIA POR MAYOR Y MENOR

Av. SANTA FE 1100

U. T. 41, Plaza 0278

Fernández y Hno.

Sastrería para Damas y Caballeros

CONFECCIONES — CAMISERIA FINA

Maipú 1064

Teléf. 4896

Rosario

Déspotas insensatos,
Forzá, forzáde grillos;
Pode oprimir o ferro,
Un corpo enfraquecido;
Mais as nobres idéas,
E gloriosos instintos...
Esas... non pode, non o
(duro ferro,
Nin a morte, envenenando)
Eduardo RONDA

A Nosa terra

(NUESTRA PATRIA)

Año XXX

BOS AIRES, AGOSTO 1946

★

Redacción - Administración: Rúa BELGRANO 2186

★

Núm. 450

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO
	Concesión No. 2032
	TARIFA REDUCIDA
	Concesión No. 2727

Ai, Daquéles que non Cumpran a Manda dos Mártires!

Por VÁZQUEZ DA XESTA

Atopámonos na mesma cima do cumio do vrán de 1936. Hai que acordar cedo para mollar o espírito no orballo mañanceiro. Estouro de foguetes, repenique de campás, cantigas de romceiros, misturados cos chíos dos carros que van aos lugares de traballo.

O vrán en Galiza é festa e traballo. A aldea traballa cantando: a espadela, a esfolia, a malla, a s. ga e a vendima, son labores colectivos da aldea, que rematan nun punto de muiñeira, promisor d-algunha regueifa.

Cancións e traballo enchen o ceo galego de arrecendos a vida. As colleitas son o celme das esperanzas acochadas nas sementeiros, feitas realidade. I-a sementeira é a placenta mater que recolle no seu seo os anxeos dos xermolos, para devolvêelos en froito vital. A mesma paisaxe, na ceifa da sementeira, móstrase espida e receosa, tristeira e farumenta, coa responsabilidade de nai. As cancións da sementeira teñen un rito de prego, precursor do berce.

28 DE XUÑO. — Bispresións ledas, apretóns de máns, apertadas, parabéns e olladas cheas de esperanzas nas d. stinos da nosa Terra. Galiza recobrouse a si mesma, despois de catro séculos de asoballamento. A semente dos precursores froitificou vizosa.

A mocidade galega traballa e pensa, canta e ri, segura de si mesma. Adequireu o peso específico que lle dá categoría de ser para existir como p. rsoa. Atopou o camiño que a leva ao santuario da súa liberación. O que antes era idea, hoxe é realidade irrefragable. O sol deste vrán quenceu os espíritos e alumiu as concencias. Un berro baril xurde do fondo do peito da nosa mocidade: ¡Galiza para os galegos!

Un povo que canta, —dixo o poeta— non morre.

¡O povo que traballa cantando é inmortel! Sen xenreiras nen odios, esquecendo aldraxes, co peito aberto ás millores ilusións, o povo galego, a súa elite, dispúñase a comezar a nova xera para forxar seu propio destino. Unha nova Estrela, con luz propia, volve a ocupar o posto que noutro tempo tivera a nosa Terra na constelación dos povos ceibes.

17 DE XULIO. — Ninguén podía maxinar que a vesanía d-unha caste cativa de señoritos resentidos, espoñentes da ineptitude mental, refugallo supervivente de preguiceiros e rémoras dunha clás que sempre viveu zugador o sangue do povo con instintos de cans doentes, fora nascida con formas humanas e poidera

acochar tanta maldade, tanto sadismo e tanta infamia.

¡Ninguén!

Aquela noite e as seguintes o povo non durmeu. Vixiou. Outeaba polos horizontes ¡espreitaba o soar do vento. Intuíu xa o vendaval que se avecinaba e aprestouse a defender seus eidos.

O povo cumpriu, como sempre, co seu deber... ¡Quixéramos decilo mesmo d-aqueles que tiñan o timón nas máns e a obriga de guialo nas grandes decisións!

AGOSTO. — O enxendro da trición militar-clerical apreixou todo Galiza. Dende ese intre o povo galego ficou inerte, baixo os ferrollos das espingardas. Primeiro enchéronse as cadeas de xente inocente. O millor da nosa mocidade: o pensamento e o traballo, canto de decete había, foi amoreado detrás de reixas ¡entre catro paredes.

¡Unha longa noite de anguria deu comezo para Galiza!

Aldraxes, bágoas e sangue; inominia, fame e flaxelo. Corpos enchagados a ferro quente. Almas sinxelas cautivas de corazóns entalados de friaxe e mentes masturbadas.

O ferro quente deixaba a marca nos corpos inxels e facía ceibar laios de infinda dór ás gorrax inocentes; mais non tiña poder para eibar os espíritos e luxar as almas transparentes... E foi, entón, como ese inxerto de señorito preguiceiro, crego vesánico e militar cobarde, dou comezo á monstruosa e arrepiante sementeira de cadáveres que cobren todo o chan galego.

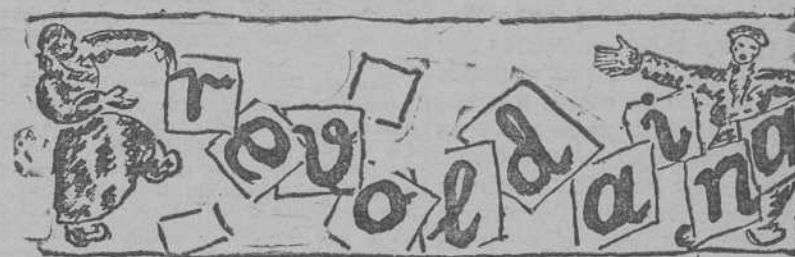
Non hai aldea sen mártires nen un ferrado de terra galega sen mollar en sangue enxebre. Non hai fogar sen loito, nen ollos que non deitaran bágoas de merguranzas.

¡Unha xiada de dór cobre todol-os corazóns galegos!

Mais unha terra sementada de mártires froitifica herois. Ao longo da historia, os povos, viviron sempre do pensamento dos seus mártires.

CEN MIL MARTIRES GALEGOS vixían a nosa conduta. Eles son o alento, a fé ¡a esperanza do povo escravizado. A súa manda alumiará o vieiro da redención que xa se alvísca nun abrete próximo. E as xeracións vindeiras tecerán a historia cos fíos do martiroloxio dos BOS E XENEROSOS!

¡Ai, d-aquéles que non cumpran a manda dos Mártires!!

Nin o paraugas de Mr. Chamberlain (que no Limbo estea), nin as bágoas de Mr. Lebrum, nin as exhortacións do bon Mr. Roosevelt foron doadas pra convenceren a Hitler. Pro a Franco vano a convencer os señores do Consello da UN repetíndolle que non lles gusta o seu sistema de goberno. Os hespañoles berrano a cor tío dentro e fora de Hespaña. E xa se ve o resultado: detencións, cárceles e penas de morte a oito.

En Barcelona acaban de ser detidos ¡encarceados "20 individuos que trataban de orgaizar resistencia en contra do goberno".

Se poideran pasar, todol-os días aparecerían nos xornaes notizas como isa, que saíu nos de Bós Aires fai uns días. Elas probarían que os demócratas de Hespaña, facendo caso dos consellos de Inglaterra ¡Estados Unidos, o que acadarían sería ir a parar todos a un campo de concentración.

Contra os réximes totalitarios só cabe unha resistencia interior: a das armas.

Don Anxel Ossorio, que sempre foi abogado — home de xustiza — aínda cando lle tocou facer de diplomático, soupo decir en todol-os intres da súa vida o que il tiña por verdade. E, cando aínda os republicáns hespañoles lle daban creto ós discursos dos laboristas británicos, esquirbiu istas verbas:

"Iso de que Inglaterra seña unha grande democracia é un artigo de exportación pra encalatrar ós parvos. Inglaterra, en derradeira instancia, non é máis que dúas cousas: a City e 'The Times'."

A liberdade, a xustiza, o traballo, a cultura dos povos, son, pra os estadistas ingleses — Chamberlain ou Atlee, tanto ten — ideias moi axeitadas pra facer literatura. En realidade de verdade, a vida de unha nación é, pra' íles, comercio, tráfico, economía.

O Conde Sforza, ex monárquico, agora republicán e representante especial da República Italiana polo mundo adiante, dixo que Mussolini non foi un criminal; foi sinxelamente un tarbucado.

E ten razón o conde republicán. Mussolini trabucouse con Sforza e con outros dos que agora gobernan Italia. Non debeu deixal-os fuxir. Debeunos aforcar.

Os mariñeiros que formaban a tripulación do buque "Galicia" foron escolleitos antre os máis fideles ó réxime de Franco. Se non fose por iso o barco quedaríase eiquí sen tripulantes. Como eran todos falanxistas escolleitos sómentes desertaron 80.

Un señor portugués, Sousa Costa, publicou no xornal "La Prensa" un mal artigo no que gaba a fermosura de Galiza, repetindo cousas ditas infindas veces, tantas que xa nos amola leelas. A nós amólanos sempre a erudición de segunda man ¡ós mariñeiros galegos non saben ren de isas cachivaches de museo xuntadas e postas en vitrinas por Filgueira Valverde — treidor, papán ¡erudito—. O que saben moi ben os mariñeiros galegos é que se teñen que rompela ¡alma co mar pra que se fagan milloñarios os Curbera, os Massó, os Albo... E pra que calisquera escribidor-turista faga e cobre unha crónica ruín enfiando verbas sober cousas de Galiza que, por moi repetidas, a ningún lle importan nin miga.

NO MERCADO:

- "Déame medio kilo de carne da agulla".
- "¿De cal quer?"
- "Da de tasa, da de 12 pesetas o kilo".
- "Non me queda".
- "¿E ten da de "straperlo"?"
- "Teño, sí, señora".
- "Boeno, déame de isa. ¿Cánto custa?"
- "Pra vostede, a 18 pesetas o kilo".

SOLICITADA

A Agrupación "A Terra" se Dirixe aos Socios do Centro Gallego

Sr. Director de A NOSA TERRA (Capital). —

En la Asamblea realizada por esta Agrupación el día 29 de agosto próximo pasado, se resolvió, por unanimidad, romper los vínculos que la unión a la Agrupación "Celta" para el gobierno del Centro Gallego, y presentarse sola en las próximas elecciones a realizarse en el mes entrante.

Esta radical medida de nuestra AGRUPACION, obedece a la disconformidad con la forma poco seria en que se vienen administrando los enormes intereses de nuestra gran institución mutualista; con la ma-

nera como se resuelven los problemas inherentes a ella, que ha provocado una serie de luchas intestinas entre los miembros de su Directiva, y por la adhesión que la Junta del Centro Gallego le prestó a la embajada falangista, con motivo de la llegada del crucero "Galicia", al sumarse a los homenajes que los elementos totalitarios, antidemocráticos le rindieron, contraviniendo lo pactado en el año 1938, clara y explícitamente, y que, como es público y notorio, ha causado la indignación de la gran mayoría de los socios del Centro.

Nuestra AGRUPACION no podía tolerar ni silenciar todos

estos hechos anómalos y muchos más que exponemos en un próximo manifiesto, sereno y meditado, que dirigiremos a la masa electoral de nuestro Centro, con el motivo de informarla de los hechos acontecidos y que motivaron la enérgica resolución de la Asamblea de nuestra AGRUPACION.

Mientras tanto, nos dirigimos a los señores socios del Centro Gallego con la satisfacción y la dignidad que implica un deber bien cumplido, para pedirles se aunan en torno a la bandera democrática, honesta y eficaz de nuestra AGRUPACION, con el noble fin de llevar al gobierno de la gran entidad

gallega, una Junta capaz, democrática, libre de toda influencia caciquil y que esté a la altura de la importancia adquirida por nuestra numerosa colectividad, que ya alcanzo una conciencia, una cultura y un poderío que están muy por encima de los caducos módulos caciquiles con que se dirige y aún se pretende seguir dirigiendo. Los tiempos reclaman

mayor eficacia y una clara limpieza de procedimientos. Por ello estamos otra vez en el llano, y desde él, seguiremos luchando con el desnudo que nos es característico.

Muy agradecidos a la atención del señor Director, le repetimos nuestra vieja y cordial estimación. — Constantino Saa, Presidente; Florencio Varela, Secretario